

Fiataljaink munkáiból.

KERESZTES LÁSZLÓ:

Közönséges dió (*Juglans regia*) állomány vizsgálata Olaszfa 5 E erdőrészletben

A közönséges dió (*Juglans regia*) fa-termesztési hasznosítása soha nem volt nagymértékű. Ezt esetleg azzal magyarázhatjuk, hogy a fa szabad állásban rövid törzset és erőteljes oldalágakat nevel. Zárt állásbani viselkedését nem ismerték jól, így nem tartották alkalmasnak erdőszerű állományok létesítésére. Hogy a fa-termesztési célú diófa-erdő nem újképletű gondolat hazánkban, bizonyítja az *Olaszfa 5 E* erdőrészlet, amelyet minden bizonnyal nem, vagy nem csak gyümölcs-termesztési céllal telepítettek.

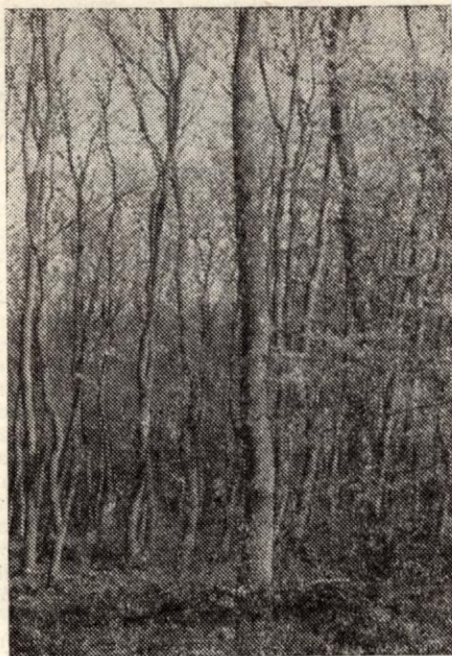
A vizsgált erdőrészlet Vas megyében, a 40 b. jelű *Vasi Hegyhát* erdőgazdasági tájrészlet déli részének nyugati peremén fekszik. A vidék klímájának jellemzésekor *Andrésiné Ambrus Ildikó* cikkében foglaltakra hivatkozom, mely Az Erdő 1987. augusztusi számának 372–373. oldalán található meg. A Jeli Arborétum klímájáról írtak az olaszfai erdőre is érvényesek, mivel a két helység kb. 10 km-re fekszik egymástól.

A termőhelytípus-változat meghatározása (részletes termőhelyfeltárás a részletben, 8 helyen) után, a talajszelvények környékén parcellás állományfelvétel készítésével vizsgáltam az állomány fa-térfogati viszonyait. A faegyedek térfogatát meghatározva, ezt fajonként összegezve számítottam parcellánként az elegyarányt és a dió 100%-os elegyaránya és 100% sűrűsége mellett lehetséges fatérfogatót. Ezekből parcellák közötti átlagot képeztem. Az eredmények a táblázatban találhatók. Ellenőrzésként egy régebbi, 1984-es törzsenkénti felvétel adatait is feldolgoztam. A végeredményként kapott 403 m³/ha nem tér el jelentősen az ugyanilyen korú (85 éves) és ugyanilyen termőhelytípus-változaton álló 3. fatermési osztályú KST-főállomány egy hektáron álló, 408 m³ fatérfogatótól.

Véletlenszerű szisztematikus mintavétellel (összesen 20 db törzs) elméleti választékbecslést végezve, a kapott eredményeket a különböző fatermékek tö-

Az egyes termőhelytípus-változatokon álló dióállományok fatérfogata

Parcella	Klíma	Genetikai talaj- típus	Hidrolo- gia	Termő- réteg vast.	Fizikai főleléség	Pekvés	Lejtés	Hely	V _v Dió m ³ /ha	V _v Össz. V m ³ /ha	100 % Ea 100 % Sűr. m ³ /ha
I.	GY-T	BFÜLD	VPLEN	MÉLY	V	K	10 %	Lejtőközép	481	481	293
II.	GY-T	BFÜLD	VPLEN	IMÉ	V	K	10 %	Alsó harm.	427	430	431
V.	GY-T	ARBE	VPLEN	IMÉ	V	K	10 %	—	273	485	414
VI.	GY-T	BFÜLD	VPLEN	MÉLY	V	ÉK	20 %	Dombtető	173	373	298
VII.	GY-T	BFÜLD	VPLEN	MÉLY	V	É	2 %	Domb láb	244	508	444
VIII.	GY-T	ABE	VPLEN	MÉLY	V	ÉNY	20 %	Lejtőközép	333	521	497
IX.	GY-T	BFÜLD	VPLEN	IMÉ	V	É	10 %	Felső harm.	540	551	557
X.	Gy-T	BFÜLD	VPLEN	MÉLY	V	É	10 %	Dombtető	456	456	293
Átlag									266	476	403
Törzsenkénti felvétel kontroll									284	446	411

Közönséges dióállomány — Olaszfa 5 E erdőrésztlet

áraival szorozva, az állomány értékét próbáltam meghatározni:

rönk	27,1%	109 m ³ /ha	3260 Ft/m ³	356 034 Ft/ha
kivágás	9,3%	37 m ³ /ha	1000 Ft/m ³	37 479 Ft/ha
tűzifa	32,1%	129 m ³ /ha	330 Ft/m ³	42 690 Ft/ha
össz.:	68,5%	275 m ³ /ha		436 203 Ft/ha

A termőhelytípus-változaton lehetséges KST-állomány választékeloszlása (a Fakombinát tapasztalati választékszázalékértékei alapján) és értéke a következő lenne:

rönk	41%	165 m ³ /ha	2970 Ft/m ³	490 050 Ft/ha
kivágás	7%	28 m ³ /ha	1590 Ft/m ³	44 520 Ft/ha
forgácsfa	19%	77 m ³ /ha	490 Ft/m ³	37 730 Ft/ha
tűzifa	11%	44 m ³ /ha	330 Ft/m ³	14 520 Ft/ha
össz.:	78%	314 m ³ /ha		586 820 Ft/ha

A vizsgálat eredményeinek összefoglalása

- Olaszfa 5 E erdőrésztlet termőhelytípus-változata GY—T klíma, VFLEN hidrológiai kategória, BFÖLD gene-

tikai talajtípus, MÉLY termőréteg-vastagság, V fizikai féleség.

- A részletben álló közönséges dióállomány faanyag-produkciója egy közepesen jó növekedésű, 3. fatermési osztályú KST-állományával jellemezhető.
- A létező dióállomány értéke mintegy 150 ezer forinttal elmarad a lehetséges KST-állományétól.

Következtetések, a vizsgálat kritikája

- A fatérfigatadatok összehasonlítása jelezheti azt a tendenciát, hogy a dió egyes termőhelyeken képes fahozam tekintetében a kocsányos tölgygel versenyezni, tehát valószínűleg érdemes a dió fafajjal fatermesztési céllal foglalkozni. A tendenciát csak kismértékben befolyásolhatja, hogy jobb híján a feketedió fatömeg- és fatermési tábláit használtam fel.
- Ha az előbbi következtetésről feltételezzük, hogy igaz, akkor az értékeadatoknak nem a tapasztaltakat kellene mutatniuk, hiszen a dió fáját jóval értékesebbnek tartják a tölgyénél. Ennek két oka lehetséges: a dió választékszázalék értéke pontatlan ami az elméleti választékbecsülés kis egyedszámú mintájára vezethető vissza, vagy a dióválasztékok tőárértékei nem a valóságos értékviszonyokat tükrözik, hiszen konkrét adatok híján egyéb kemény lombos, illetve gyümölcs választékok tőáraiból veztem le őket.

Javaslatok

- Olaszfa 5 E erdőrésztlet véghasználatkor pontos választék-kihozatali értékeket kellene meghatározni.
- Kísérleti állományátalakításokat célszerű végezni olyan erdőrésztletekben, melyek termőhelye diófatermesztésre alkalmas és melyeknek állományát különben is át kell alakítani (elegetlen cseresek, gyertyánosok), a fafaj erdőnevelési és állományszerkezeti tulajdonságainak meghatározásához. Ezen állományok növekedésének és fejlődésének figyelemmel kísérésevel lehetőség nyílik a dió fafaj fatérfigat- és fatermési tábláinak összeállítására.